

УДК 347.73 (477):004

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.2.35>

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

Москвін Б.Ю.,

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри публічного та міжнародного права
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана
ORCID: 0000-0003-3504-6677
e-mail: borisinform@gmail.com*

Айдемський Є.В.,

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри публічного та міжнародного права
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана
ORCID: 0009-0005-6983-9538
e-mail: Jhmen@ukr.net*

Ткач Н.О.,

*доцент кафедри публічного та міжнародного права
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана
ORCID: 0009-0002-1242-6431
e-mail: nata-liz@ukr.net*

Москвін Б.Ю., Айдемський Є.В., Ткач Н.О. Порівняльний аналіз адміністративно-правових механізмів фінансового контролю в Україні та країнах ЄС.

Стаття присвячена дослідженню адміністративно-правових механізмів фінансового контролю в Україні та країнах Європейського Союзу з позицій порівняльно-правового аналізу. У сучасних умовах інтеграції України до європейського правового простору особливої актуальності набуває вивчення підходів до організації фінансового контролю, адже саме від його ефективності залежить рівень фінансової безпеки держави, стабільність публічних фінансів та довіра суспільства до органів влади. Фінансовий контроль у демократичних державах виступає не лише інструментом перевірки законності та доцільності використання бюджетних ресурсів, але й засобом забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності державного управління.

У статті проаналізовано вітчизняні механізми фінансового контролю, зокрема діяльність Рахункової палати, Державної аудиторської служби України, Державної податкової служби та інших уповноважених органів. Звертається увага на їхні повноваження, процедурні особливості, а також на проблеми недостатньої незалежності, дублювання функцій і обмеженості практичних результатів контролю. Окремо наголошується на потребі посилення інституційної спроможності контролюючих органів у контексті реформування публічного управління.

Для порівняння розглянуто досвід країн ЄС, де фінансовий контроль організований на принципах незалежності вищих органів аудиту, тісної взаємодії з парламентами, прозорості процедур і впровадження ризик-орієнтованого підходу. Зокрема, наводяться приклади діяльності Європейського суду аудиторів, а також вищих органів фінансового контролю країн ЄС. У цих країнах акцент робиться на стратегічному плануванні перевірок, запобіганні фінансовим порушенням, а також на цифровізації процесів контролю.

У підсумку доводиться, що для України пріоритетним є поступове впровадження європейських стандартів фінансового контролю, зокрема забезпечення незалежності контролюючих органів, підвищення рівня прозорості й публічності результатів перевірок, впровадження електронних інструментів моніторингу. Це сприятиме не лише посиленню фінансової дисципліни, а й формуванню ефективної системи публічного управління, здатної забезпечувати належний рівень доброчесності, відповідальності та довіри громадян до влади.

Ключові слова: фінансовий контроль, адміністративне право, Україна, Європейський Союз, Рахункова палата, вищі органи аудиту, публічні фінанси, прозорість, відповідальність, публічне управління.

Moskvin B.Y., Aidemskyi Y.V., Tkach N.O. Comparative analysis of administrative and legal mechanisms of financial control in Ukraine and EU countries.

The article is devoted to the study of administrative and legal mechanisms of financial control in Ukraine and the European Union from the standpoint of comparative legal analysis. In the current conditions of Ukraine's integration into the European legal space, the study of approaches to the organization of financial control becomes particularly relevant, since its effectiveness determines the level of the state's financial security, the stability of public finances, and public trust in government institutions. Financial control in democratic states functions not only as an instrument for verifying the legality and expediency of the use of budgetary resources but also as a means of ensuring transparency, accountability, and efficiency of public administration.

The article analyzes the domestic mechanisms of financial control, in particular, the activities of the Accounting Chamber, the State Audit Service of Ukraine, the State Tax Service, and other authorized bodies. Attention is drawn to their powers, procedural specifics, as well as the problems of insufficient independence, duplication of functions, and the limited practical results of control. Special emphasis is placed on the need to strengthen the institutional capacity of controlling bodies in the context of public administration reform.

For comparison, the experience of EU countries is examined, where financial control is organized on the principles of independence of supreme audit institutions, close cooperation with parliaments, procedural transparency, and the introduction of a risk-oriented approach. In particular, examples are provided of the activities of the European Court of Auditors, as well as the supreme audit institutions of EU. These countries emphasize strategic planning of audits, prevention of financial violations, and digitalization of control processes.

In conclusion, it is argued that for Ukraine, a priority is the gradual implementation of European standards of financial control, in particular ensuring the independence of controlling bodies, increasing the transparency and publicity of audit results, and introducing electronic monitoring tools. This will not only strengthen financial discipline but also contribute to the formation of an effective system of public administration capable of ensuring an appropriate level of integrity, accountability, and public trust in government institutions.

Key words: financial control, administrative law, Ukraine, European Union, Accounting Chamber, supreme audit institutions, public finances, transparency, accountability, public administration.

Постановка проблеми. У сучасних умовах інтеграції України до європейського правового простору питання ефективності адміністративно-правових механізмів фінансового контролю набуває особливої актуальності. Незважаючи на існування в Україні системи органів фінансового контролю (Рахункова палата, Державна аудиторська служба, Державна податкова служба тощо), на практиці спостерігаються суттєві проблеми: дублювання функцій, недостатній рівень незалежності контролюючих органів, обмежена прозорість процедур та слабка результативність перевірок. У свою чергу, у країнах Європейського Союзу функціонування фінансового контролю базується на принципах незалежності вищих органів аудиту, прозорості, підзвітності та запровадження ризик-орієнтованих підходів. Така різниця у правових і організаційних механізмах створює розрив між українською та європейською моделями, що ускладнює процес імплементації міжнародних стандартів у сфері фінансового контролю. Відсутність цілісної, гармонізованої системи адміністративно-правового забезпечення фінансового контролю в Україні знижує ефективність боротьби з фінансовими правопорушеннями, підриває довіру громадян до влади та стримує реалізацію євроінтеграційних прагнень держави. Саме тому постає необхідність комплексного порівняльного аналізу національних та європейських механізмів фінансового контролю з метою визначення оптимальних шляхів удосконалення української системи в умовах сучасних викликів.

Метою статті є проведення порівняльного аналізу адміністративно-правових механізмів фінансового контролю в Україні та країнах Європейського Союзу з метою виявлення їхніх спільних і відмінних рис, визначення проблемних аспектів вітчизняної системи та формування пропозицій щодо удосконалення української моделі фінансового контролю з урахуванням європейських стандартів та кращих практик.

Аналіз наукових праць та стан дослідження. Проблематика фінансового контролю перебуває у центрі уваги як українських, так і зарубіжних науковців. У вітчизняній науці питання адміністративно-правового регулювання фінансового контролю досліджували такі вчені, як В. Федосов,

А. Соколовська, І. Луніна, О. Длугопольський, які акцентували на взаємозв'язку фінансової дисципліни та стійкості бюджетної системи. М. Кучерявенко, Т. Мацелик, Л. Савченко, Н. Новицька, Є. Дмитренко, Г. Стріяшко розглядали податковий контроль як важливу складову фінансового механізму держави. У працях О. Гасанової та В. Опаріна досліджувалася цифровізація фінансового контролю та роль інновацій у протидії правопорушенням у фінансовій сфері.

У європейській та міжнародній літературі значний внесок зробили дослідження R. Bird, який аналізував адміністративні аспекти податкових реформ, та V. Tanzi, що вивчав сучасні підходи до ефективності податкових адміністрацій. Аналітичні звіти OECD та IMF стали базовим джерелом для оцінки тенденцій розвитку фінансового контролю в країнах ЄС, де увага приділяється не лише перевіркам, але й попередженню ризиків та формуванню прозорого фінансового середовища.

Разом із тим, попри значний науковий доробок, у сучасній українській юридичній літературі бракує комплексних порівняльних досліджень адміністративно-правових механізмів фінансового контролю України та країн ЄС, що враховували б сучасні виклики, євроінтеграційний вектор розвитку та необхідність гармонізації правових інститутів. Це обумовлює наукову новизну та практичну значущість даної статті.

Виклад основного матеріалу. Фінансовий контроль є одним із ключових інструментів забезпечення ефективності функціонування державного апарату, оскільки саме через нього реалізується принцип законності, прозорості та підзвітності у сфері використання публічних фінансів. Він дозволяє не лише виявляти факти нецільового використання бюджетних коштів чи фінансових зловживань, але й запобігати їх виникненню, формуючи систему превентивних заходів. У державному апараті фінансовий контроль виконує подвійне завдання: з одного боку, забезпечує належне управління державними ресурсами та підтримання фінансової дисципліни, а з іншого – зміцнює довіру суспільства до органів влади, оскільки громадяни отримують гарантію, що їхні податки використовуються ефективно та в інтересах суспільства.

Крім того, фінансовий контроль у державному апараті виступає необхідною умовою інтеграції України до європейського правового простору. Відповідність діяльності органів влади міжнародним стандартам прозорості та підзвітності є визначальним фактором для залучення інвестицій, розвитку партнерських відносин із міжнародними фінансовими інституціями та реалізації реформ. Таким чином, фінансовий контроль не можна розглядати лише як технічну функцію перевірки, адже він є стратегічним елементом ефективного державного управління, що безпосередньо впливає на економічну стабільність, соціальну справедливість та національну безпеку.

Система фінансового контролю в Україні є багаторівневою та охоплює як органи державної влади, так і спеціалізовані інституції, діяльність яких спрямована на забезпечення законності, ефективності та прозорості використання публічних фінансів. До системи таких суб'єктів, на нашу думку, варто віднести:

Верховна Рада України – здійснює парламентський контроль за формуванням і виконанням Державного бюджету, зокрема через діяльність Комітету з питань бюджету;

Рахункова палата України – головний вищий орган фінансового контролю, що здійснює зовнішній аудит виконання Державного бюджету, аналіз ефективності використання бюджетних коштів, а також контроль за фінансовою діяльністю органів влади та підприємств державного сектору. Так, наприклад, у звіті Рахункової палати за 2023 рік було виявлено порушення та недоліки при використанні понад 17 млрд грн бюджетних коштів, що свідчить про системні проблеми у сфері фінансової дисципліни. Зокрема, йшлося про неефективне використання ресурсів у сфері інфраструктурних проєктів та державних закупівель, що підтверджує важливість посилення інституційної спроможності фінансового контролю [2]. Рахункова палата, яка здійснює зовнішній державний фінансовий контроль на центральному рівні, наділена певним комплексом повноважень для здійснення зовнішнього контролю, але неодноразовий розгляд парламентом питання щодо внесення змін до ст.98 Конституції України підтверджує припущення про те, що у народних депутатів України існує розуміння ролі та доцільності удосконалення зовнішнього державного фінансового контролю на центральному рівні. Поки що зовнішній державний фінансовий контроль в Україні не дає можливості визначити реальний стан фінансової системи. На сьогодні відсутній контроль за управлінням державними фінансами, оскільки Рахункова палата контролює лише видаткову частину бюджету, а сфера управління державною власністю, дохідна частина бюджету не контролюються поки що яким би то не було незалежним органом [3, с.344]. Рахункова палата також наголошує на необхідності переходу від «карального» підходу до ризик-орієнтованого аудиту, що є поширеною практикою у країнах ЄС;

Кабінет Міністрів України – організовує систему державного фінансового контролю, координує діяльність центральних органів виконавчої влади у сфері фінансів;

Міністерство фінансів України – формує державну політику у сфері фінансового контролю, розробляє нормативно-правову базу, спрямовану на забезпечення бюджетної дисципліни;

Державна аудиторська служба України – здійснює внутрішній державний фінансовий контроль, перевіряє цільове використання бюджетних коштів, правильність ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності;

Державна податкова служба України – контролює своєчасність і повноту сплати податків та зборів, виявляє податкові правопорушення, застосовує заходи відповідальності;

Державна казначейська служба України – забезпечує казначейське обслуговування бюджетів, здійснює контроль за рухом бюджетних коштів;

Національний банк України – у межах компетенції здійснює контроль за фінансовими операціями, стабільністю банківської системи та валютними операціями. Національний банк України не віднесено Конституцією України до системи органів виконавчої влади, йому надано певну самостійність у формуванні управлінських дій, і це є позитивним чинником розвитку фінансово-контрольної функції;

органи місцевого самоврядування – забезпечують контроль за використанням коштів місцевих бюджетів через відповідні фінансові управління та контрольні комісії;

суди адміністративної юрисдикції – здійснюють контроль за правомірністю рішень і дій органів фінансового контролю, розглядаючи відповідні спори.

І.М. Сисоєва, Н.В. Добіжа досліджуючи систему суб'єктів здійснення фінансового контролю стверджують, що важливими аспектами подальшого розвитку Держаудитслужби та реформування системи державного фінансового контролю є розв'язання таких основних проблем: – недосконалість нормативно-правового, фінансового, інформаційного та методологічного забезпечення системи державного фінансового контролю; – відсутність законодавчої бази та методології для проведення органами Держаудитслужби різних видів і форм державного фінансового аудиту: аудиту фінансової звітності, IT аудиту, аудиту коштів (фондів і грантів) ЄС, аудиту інвестиційних проєктів, аудиту державних (регіональних) цільових програм тощо через обмеженість запроваджених видів і форм аудиту в практику органів Держаудитслужби; недосконалість методології запроваджених видів аудиту (виконання бюджетних програм, місцевих бюджетів, діяльності суб'єктів господарювання), її невідповідність сучасним міжнародним стандартам у зазначеній сфері, низька спроможність залучення міжнародної технічної допомоги; – недостатній рівень переорієнтування інспектування на значні фінансові порушення та проведення ревізій винятково на основі ризиків через розпорошеність зусиль на проведення більшою мірою дріб'язкових заходів за зверненням правоохоронних органів; – відсутність співпраці з європейськими органами протидії фінансово-економічним правопорушенням (зокрема, Комісією ЄС з питань боротьби з шахрайством (OLAF)); – недостатній рівень розуміння органами державної влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання сутності аудиту, який проводиться органами Держаудитслужби, що не сприяє якісній взаємодії між ними та формуванню партнерських відносин; – обмеженість заходів впливу органів Держаудитслужби на несумлінних керівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та порушників фінансової дисципліни, бюджетного законодавства, невиконання ними законних вимог органів Держаудитслужби; – низька спроможність розпорядників бюджетних коштів до впровадження та розвитку внутрішнього контролю через недостатній рівень усвідомлення сутності державного внутрішнього фінансового контролю та відповідальності за результати їх діяльності, зокрема перед суспільством; – обмеженість доступу до інформаційних ресурсів (бази даних, реєстри, автоматизовані системи), зокрема через відсутність або недосконалість механізму обміну інформацією між відповідними державними органами, не налагоджена ефективна взаємодія органів контролю між собою; – низький рівень охоплення контролем місцевих бюджетів органами Держаудитслужби через недостатність відповідного кадрового та фінансового ресурсу; – необхідність докорінної зміни системи навчання та підвищення кваліфікації державних аудиторів, упровадження у вітчизняну практику міжнародних підходів постійного професійного розвитку, збільшення ресурсів на зазначені цілі, активне залучення міжнародних донорських організацій; – потреба у підвищенні рівня інформованості суспільства про напрями та результати діяльності органів Держаудитслужби, зокрема фокусування на висвітленні інформації про конкретну користь для людей – платників податків. Комплексне розв'язання окреслених проблем можливе за умови вживання на державному рівні заходів, спрямованих на реформування системи державного фінансового контролю та підвищення його ефективності, оскільки не завжди його ефективність була підтвердженою [4, с. 16, 17].

Таким чином, суб'єктами фінансового контролю є як органи загальної компетенції (парламент, уряд, місцеві ради), так і спеціалізовані органи фінансового нагляду, що забезпечують баланс між політичною підзвітністю, професійним аудитом та юридичним захистом прав учасників фінансових відносин. В Україні державний фінансовий контроль забезпечується органом державного фінансового контролю через проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель та моніторингу закупівлі [5].

Висока ефективність фінансового контролю в зарубіжних країнах забезпечується тим, що керівники вищих органів державного фінансового контролю призначаються й затверджуються парламентами на триваліший період, ніж терміни повноважень самих парламентів, а звільненими з посади можуть бути тільки за рішенням парламенту у разі професійної невідповідності чи зловживань. Наприклад, у США такий термін становить 15 років; у Німеччині, Австралії та Угорщині – 12; у Канаді – 10; у Болгарії – 9; у Мексиці – 8; у Туреччині – 7; у Польщі, Румунії, Монголії та Швейцарії – 6 років [6]. Крім цього, у країнах Євросоюзу існує чотири основні типи державних органів фінансового контролю: 1) аудиторські суди (Франція, Бельгія, Люксембург, Португалія, Іспанія, Італія); 2) колегіальні органи, що не мають судових функцій (Нідерланди, Німеччина); 3) незалежні контрольні управління на чолі з Генеральним контролером (Велика Британія, Ірландія, Данія); 4) контрольні управління у структурі уряду (Швеція, Фінляндія) [7].

Разом з тим, зазначимо, що практика Європейського суду аудиторів (European Court of Auditors, ECA) базується на принципах прозорості, відкритості та підзвітності перед Європейським парламентом, що забезпечує високий рівень довіри громадян до інститутів ЄС.

У Європейському Союзі система фінансового контролю побудована на багаторівневій моделі, де ключову роль відіграють кілька суб'єктів, кожен із яких виконує специфічні функції:

1. Європейський суд аудиторів (European Court of Auditors, ECA) – це незалежний зовнішній орган аудиту, який перевіряє законність, ефективність та результативність використання коштів ЄС. ECA здійснює щорічні звіти, спеціальні аудити та рекомендації, які подаються Європейському парламенту та Раді ЄС. Його висновки формують основу для надання Європейською комісією фінансових звітів;

2. Європейська комісія. Вона виконує роль внутрішнього фінансового контролера, відповідаючи за управління бюджетом ЄС та забезпечення його належного виконання. Комісія має власні служби внутрішнього аудиту (Internal Audit Service) та генеральні директорати, які здійснюють контрольні функції у своїх сферах;

3. Європейський парламент і Рада ЄС. Вони виступають політичними суб'єктами контролю, зокрема через процедуру «discharge procedure» (процедура надання дозволу на виконання бюджету), коли оцінюють діяльність Комісії на основі звітів ECA;

4. Європейський офіс по боротьбі з шахрайством (OLAF). Це спеціалізований орган, який розслідує шахрайство, корупцію та інші незаконні дії, що завдають шкоди фінансовим інтересам ЄС. OLAF діє незалежно, але координує свою діяльність із національними органами контролю;

5. Національні органи фінансового контролю країн-членів ЄС. Вони здійснюють первинний контроль за використанням коштів ЄС на своїй території. Вищі органи аудиту (Supreme Audit Institutions, SAI) держав-членів взаємодіють із Європейським судом аудиторів у межах контактного комітету.

У щорічному звіті ECA за 2022 рік було вказано, що в середньому близько 4% витрат бюджету ЄС містили помилки, пов'язані з недотриманням процедур або неефективністю використання коштів. Хоча ці помилки не завжди були наслідком шахрайства, вони демонструють потребу у постійному вдосконаленні контролю [8]. Рівень помилок у витратах бюджету ЄС знову зріс у 2023 році порівняно з попередніми роками. А зростання фінансового тягаря через рекордні рівні боргу, включаючи російську агресію проти України та високу інфляцію, викликає занепокоєння. Це основні висновки щорічних звітів Європейської аудиторської палати (ЄКА) про виконання бюджету ЄС та про діяльність, що фінансується Європейськими фондами розвитку (ЄФР), за 2023 фінансовий рік, які були представлені 10 жовтня 2024 року. Аудитори ЄС заявили, що доходи можна вважати безпомилковими. У 2023 році платежі ЄС склали загалом 239,2 млрд євро: 191,2 млрд євро витрат з бюджету ЄС та ще 48 млрд євро витрат за рахунок Механізму відновлення та стійкості (RRF) – основного джерела ЄС для одужання після пандемії COVID-19. Аудитори ЄС висловили стурбованість тим, що рівень помилок для витрат з бюджету ЄС зріс до 5,6% (2022: 4,2%, 2021: 3%). На завершення, оцінений рівень помилок був суттєвим та поширеним, і тому довелося видати негативний висновок щодо витрат ЄС у 2023 році. Аудитори наголосили, що значне збільшення оціненого рівня помилок значною мірою зумовлене помилками, виявленими у витратах на згуртованість (рівень 9,3% порівняно з 6,4% у 2022 році). Однією з причин цього збільшення є те, що національні адміністрації витрачають кошти з конкуруючих фондів ЄС під тиском часу [9].

Таким чином, фінансовий контроль у ЄС ґрунтується на поєднанні зовнішнього аудиту (ECA), внутрішнього контролю (Європейська комісія), політичної підзвітності (Парламент і Рада), боротьби з шахрайством (OLAF) та національного контролю, що забезпечує цілісність, прозорість і довіру громадян до бюджетної системи. Наведені приклади підтверджують, що ефективність фінансового контролю визначається не лише його формальними процедурами, але й здатністю забезпечувати прозорість, своєчасне реагування на ризики та реальну відповідальність за фінансові порушення.

Фінансовий контроль відіграє ключову роль у забезпеченні належного функціонування системи публічних фінансів, особливо в умовах зростання бюджетних видатків та посилення економічних викликів. Його значення полягає не лише у виявленні порушень чи помилок, а й у створенні умов для підвищення ефективності управління ресурсами, запобігання зловживанням та забезпечення стратегічного використання коштів у довгостроковій перспективі. Практика Європейського суду аудиторів (ECA) демонструє, що системний фінансовий контроль є запорукою прозорості, підзвітності та довіри громадян до інститутів влади. Саме завдяки контролю можливо своєчасно виявляти проблеми у використанні бюджетних ресурсів, запобігати їх нецільовому використанню та забезпечувати впровадження коригуючих заходів.

Для України ця роль набуває особливої ваги, адже фінансовий контроль має стати інструментом не лише виявлення порушень, а й підвищення ефективності управління у сфері відновлення економіки після війни, залучення міжнародної допомоги та інтеграції у європейський фінансовий простір. Сучасний фінансовий контроль повинен базуватися на принципах незалежності, відкритості та професійності, що дозволить формувати дієву систему управління ризиками, мінімізувати помилки та зловживання, а також забезпечити результативність інвестиційних і відбудовних програм. Таким чином, фінансовий контроль виступає не лише технічним механізмом перевірки, а й стратегічним інструментом державної політики, який прямо впливає на стійкість економіки, якість публічного управління та довіру суспільства.

З огляду на аналіз національної практики та позитивних практик фінансового контролю Європейського Союзу можемо виокремити наступні ефективні практики, які можуть бути корисними для вдосконалення державного контролю в Україні:

1. Незалежність органів фінансового контролю. У ЄС вищі органи аудиту (зокрема, Європейський суд аудиторів) є незалежними від уряду та підзвітними безпосередньо парламенту. Це забезпечує об'єктивність перевірок і довіру суспільства до їх результатів. Для України: варто посилювати незалежність Рахункової палати та гарантувати, щоб її діяльність не підпадала під політичний вплив;

2. Запровадження ризик-орієнтованого підходу. Європейські аудитори використовують методологію, яка ґрунтується на визначенні сфер з найбільшими ризиками неефективного чи незаконного використання коштів. Це дозволяє концентрувати ресурси контролю на найпроблемніших ділянках. Для України пропонуємо запровадження ризик-орієнтованих методик, що дозволить уникати формальних перевірок і підвищить ефективність контролю;

3. Прозорість та відкритість звітності. Варто відзначити, що щорічні звіти Європейського суду аудиторів та національних органів фінансового контролю публікуються і доступні громадянам. Це забезпечує високий рівень підзвітності та довіри. Для України реалізації даної практики можлива шляхом регулярного оприлюднення результатів перевірок і створення інтерактивних онлайн-платформ для доступу до інформації про державні витрати;

4. Цифровізація процесів контролю. У країнах ЄС активно впроваджуються електронні системи збору, аналізу та верифікації даних. Це мінімізує людський фактор і знижує рівень корупційних ризиків. Для України, на нашу думку, реалізація даної практики може бути шляхом розвитку електронного аудиту та інтеграція контролюючих систем із державними реєстрами;

5. Взаємодія з національними органами. Європейський суд аудиторів тісно співпрацює з вищими органами аудиту держав-членів ЄС, обмінюється даними, координує методики. Для України: розширення міжнародного співробітництва, зокрема з ЄС та НАТО, дозволить переймати нові стандарти аудиту й адаптувати їх до українських умов;

6. Професійна підготовка кадрів. У ЄС велика увага приділяється безперервному навчанню аудиторів та використанню сучасних методик аналізу. Для України: створення програм професійної підготовки та сертифікації державних аудиторів за європейськими стандартами.

Таким чином, для України пріоритетними є незалежність контролюючих органів, ризик-орієнтованість, прозорість, цифровізація та міжнародна координація. Це дозволить підвищити ефективність фінансового контролю, зменшити зловживання та зміцнити довіру до державних інституцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сисоєва І.М., Добіжа Н.В. Особливості здійснення державного фінансового контролю в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 18. http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2021/4.pdf.
2. Звіт Рахункової палати 2023 (основні результати). URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Reports/2023/Zvit_RP_2023_k.pdf.
3. Dubovik, K.E., Hornyk, V.G., Shpachuk, V.V., & Kravchenko, S.A. (2019). Організаційно-правовий механізм державного фінансового контролю в Україні. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(30), 340–350. <https://doi.org/10.18371/fcaptop.v3i30.179711>.

4. Сисоєва І.М., Добіжа Н.В. Особливості здійснення державного фінансового контролю в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 18. http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2021/4.pdf.
5. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26 січня 1993 року № 2939-XII. *Відомості Верховної Ради України*, 1993. № 13. Ст. 110.
6. Neskorocheva I.I. An Approach to Predicting the Insolvency of Ukrainian Steel Enterprises Based on Financial Potential/ I.I. Neskorocheva, S.A. Pustovgar // *Journal of Eastern European and Central Asian Research (USA)*. 2015. Vol. 2. No 2. P. 33-43.
7. Мельничук В.Г. Незалежний державний фінансовий контроль в Україні і досвід зарубіжних країн. *Фінансовий контроль*. 2016. № 2. С. 33.
8. Annual report 2022. URL: <https://www.eca.europa.eu/en/publications/AR-2022>.
9. Thomas Wahl ECA: Increasing Error Rate in EU Spending and Growing Debts Are Cause for Concern. URL: https://eucrim.eu/news/eca-increasing-error-rate-in-eu-spending-and-growing-debts-are-cause-for-concern/?utm_source=chatgpt.com.